

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อการสร้างความมั่นคงให้ชีวิต เปรียบเสมือนเข็มทิศที่ชี้้นำทางการศึกษาในระดับสูงของเยาวชน และมีบทบาทสำคัญขั้นต้นต่อการกำหนดอนาคตของชาติ เพราะหากเยาวชนของชาติเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้เป็นอย่างดี ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันได้ทรงมีพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะครู นักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524 ไว้ดังนี้ (สำนักการศึกษา, 2529:27)

. . . การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด. . .

มานพ ภาณุทวีไลธรรม (2520) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาภาคบังคับสรุปได้ว่า การจัดการประถมศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน และการพัฒนาประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาการขั้นพื้นฐาน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้และการปฏิบัติในระดับสูงขึ้นไป ผู้เรียนจะได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพ การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนการฝึกและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีการวิเคราะห์หาวิธีที่ชอบด้วยเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเติบโตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและเป็นกำลังสำคัญของชาติอย่างสมภาคภูมิ การให้การศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของรัฐบาลและคนในชาติ ในอันที่จะยกกระดบสติปัญญา ความคิด ทัศนคติ และความสามารถพื้นฐานเพื่อการมีชีวิตที่ดี เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อการอยู่ร่วม ติดต่อกันสัมพันธ์ และการปกครอง (สุภา อักษรดิษฐ์, 2527)

ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการประถมศึกษา มาเป็นระยะเวลา

อันยาวนานโดยเริ่มจัดการศึกษาภาคบังคับให้กับเยาวชนของชาติตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา นับจากนั้นก็ได้พยายามหาทางพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของการประถมศึกษาให้ดีขึ้นเป็นลำดับ ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งระบบบริหารงาน และปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมมาหลายครั้ง จนกระทั่งปัจจุบันการศึกษาของไทยได้ดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 และในระดับประถมศึกษาได้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ซึ่งมีเป้าประสงค์ที่จะให้คนไทยทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะได้รับการศึกษาและพัฒนาชีวิต ตามความสามารถของตนอย่างเต็มที่ เพื่อให้รู้รอบและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงนานัปการอยู่เสมอ โดยให้การศึกษาด้วยวิธีการอันเหมาะสม ให้บุคคลมีความรู้และความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงตน และสร้างชาติตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้มีความสามารถในการทำงานหาเลี้ยงชีพได้อย่างสุจริต รู้หน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม เป็นพลเมืองดีมีคุณธรรม และเป็นกำลังที่แข็งแกร่งมั่นคงของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2521)

การดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรศึกษานับตั้งแต่อดีต แม้จะได้มีการพัฒนา ปรับปรุงวิธีการและปรับปรุงหลักสูตรมาโดยตลอด แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษายังขาดคุณภาพอยู่มาก และมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนตลอดมา

จากผลการดำเนินการศึกษาเพื่อพัฒนาการประถมศึกษา 2524-2534 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พบปัญหาด้านคุณภาพทางการประถมศึกษาสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อ้างถึงใน ปรีชาพล เจริญสุข, 2530)

1. ปัญหาด้านคุณภาพของบุคลากร ปัญหาความขาดแคลน ความไม่เสมอภาคในการกระจายทรัพยากร
2. ปัญหาประสิทธิภาพของกระบวนการ ในแง่ของการปฏิบัตินั้น ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษายังไม่อยู่ในระดับที่พอใจ เช่น การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้ เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว การจัดสื่อการเรียนการสอนรวมทั้งการบริการยังไม่เพียงพอทั่วถึง เป็นต้น ส่วนในแง่ที่เป็นผลของการปฏิบัติ เช่น อัตราการเข้าชั้นยังอยู่ในระดับสูง เป็นต้น
3. ปัญหาคุณภาพของนักเรียน โรงเรียนร้อยละ 89 ซึ่งอยู่ในชนบทจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร คุณภาพของนักเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์และคุณสมบัตินั้นจำเป็น

แก่การดำรงชีวิต ยังไม่เป็นที่พอใจ

จากปัญหาที่พบดังกล่าว ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญทางวิชาการซึ่งมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมาก ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้สัมฤทธิ์ผลมากขึ้น ซึ่งการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ดังกล่าว ได้แก่การนำวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ ทางการศึกษามาใช้ในโรงเรียนประถมศึกษานั้นเอง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) ได้กล่าวว่า การนำวัสดุอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในปัจจุบัน เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะจะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยได้สรุปว่าเทคโนโลยีทางการศึกษา สัมพันธ์กับหลักสูตรใหม่ในส่วนที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหลักสูตร และเป็นสื่อกลางในการใช้หลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (สำนักการศึกษา, 2531) ได้ให้ความสำคัญของเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังเช่น ในนโยบายที่ 4 ได้มีมาตรการที่จะเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. เร่งพัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้ความเข้าใจทักษะในวิธีการสอนตามหลักสูตร ตลอดจนมีความสามารถในการผลิตสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และสามารถเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน
2. พัฒนาเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนการสอน ให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ และมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ปรับปรุงการผลิตวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพ

นอกจากนี้ในหมวดที่ 5 ข้อ 46 ยังมีนโยบาย ให้จัดสรรวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ตลอดจนคิดหาวิธีการ และเทคโนโลยีทางการศึกษา มาใช้ในการศึกษาอย่างเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันของคุณภาพการศึกษาทั้งที่จัดในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน

ส่วนหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ก็ได้ให้ความสำคัญ

ของการใช้สื่อการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเช่นกัน เพราะสื่อการสอนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของหลักสูตรที่จะมาสนับสนุนการเรียนการสอน ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจดีขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น ของจริง ของจำลอง แผนภูมิ แผนภาพ บัตรคำ โสตทัศนอุปกรณ์ เศษวัสดุเหลือใช้ แบบเรียน คู่มือครู แบบฝึกหัด ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุผลตรงตามความมุ่งหมาย (กรมวิชาการ, 2525) โดยได้เน้นการพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ ไม่มุ่งการสอนเพียงอย่างเดียวแต่เน้นให้มีกิจกรรมและการสอนโดยยึดความต้องการของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการใช้และการพัฒนาสื่อการสอนว่า "กระทรวงศึกษาธิการจะสนับสนุนให้มีการใช้สื่อการสอนอย่างแพร่หลาย และให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทและทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง" โดยได้กำหนดแนวทางการใช้สื่อการสอนอย่างหลากหลายในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ หรือแต่ละรายวิชาเพื่อนำไปสู่การเกิดกระบวนการต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533: 1)

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนตามแนวของหลักสูตรนี้คือการที่ครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีทางการศึกษา มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อแก้ปัญหาด้านคุณภาพ และเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้สูงที่สุดนั่นเองดังที่ วิภา วโรตมะวิชญ (2521) ได้ให้ความเห็นว่าการที่จะสอนให้เด็กมีความรู้ความสามารถ รู้จักกลวิธีและทักษะ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องรู้จักนำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความเปลี่ยนแปลงในหลักสูตรใหม่

จากการศึกษาและวิจัยที่ผ่านมาทำให้ตระหนักดีว่า นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา จึงได้มีการพยายามนำวิธีดังกล่าวมาใช้ในการจัดสภาพการเรียนการสอนอย่างเต็มความสามารถ แต่เรื่องนี้ยังคงมีปัญหายู่มาก และมีผลต่อการเรียนการสอนของครู ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทางการศึกษาไปอย่างน่าเสียดาย ปัญหาดังกล่าวก็คือ ปัญหาในเรื่องสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอน

จากการวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับปัญหาทางด้านสื่อการสอนของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา วิเชียร เทียมเมือง (2520) พบว่า การเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่

ครูผู้สอนประสบปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอน และต้องการความช่วยเหลือในด้านสื่อการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก วันชัย ศุภนคร (2522) พบว่า ยังมีครูจำนวนมากต้องลงทุนจัดหาวัสดุ เครื่องเขียน และเครื่องมือเอง และ ประสงค์ พิมล (2529) ก็ได้พบปัญหาที่คล้ายกันคือ ครูมีภาระในการสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน ขาดความรู้ทักษะ ประสบการณ์ และขาดคำแนะนำในการผลิตสื่อการสอน เป็นต้น

นอกจากปัญหาด้านการขาดแคลนสื่อการสอนแล้ว ยังมีปัญหาในเรื่องการใช้สื่อการสอนในระดับประถมศึกษา อีกมากมาย ดังที่ วิไลวรรณ วิทยวิโรจน์ (2522) ได้สรุปไว้คือ

1. ขาดงบประมาณที่จะใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุ ครุภัณฑ์
2. ครูมีชั่วโมงสอนมาก ไม่มีเวลาพอที่จะทำสื่อการสอน
3. ครูไม่มีความรู้ความสามารถในการที่จะผลิตสื่อการสอนบางอย่างขึ้นใช้เอง
4. ครูไม่รู้จักวิธีเก็บรักษาสื่อการสอน หรือขาดสถานที่ที่จะเก็บอุปกรณ์ เป็นเหตุให้ชำรุดเสียหาย เมื่อจะใช้ต้องทำขึ้นใหม่
5. ครูขาดความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น
6. ผู้บริหารขาดความสนใจ ไม่ส่งเสริมหรือนำให้ครูใช้สื่อประกอบการสอน
7. ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีใช้สื่อการสอนเพียงพอ ทำให้ได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า

ในรายงานการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2525-2529 ก็ได้รายงานในเรื่องเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอนว่า พฤติกรรมการสอนของครู ยังเป็นแบบเดิม ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรปัจจุบัน ครูขาดความรู้ความสามารถในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน อันมีส่วนทำให้การจัดการเรียนการสอนยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ กรุงเทพมหานครจึงได้กำหนดประเด็นการพัฒนาศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530-2534) โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรม ให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนมากขึ้น และพัฒนาบุคลากรครูในเรื่องความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น (สำนักการศึกษา, 2530)

โดยภาพรวมแล้วจะเห็นว่า ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนเป็นปัญหาใหญ่ที่สำคัญยิ่งต่อคุณภาพการจัดการประถมศึกษาของประเทศ ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาในระดับดังกล่าว อันได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรุงเทพมหานคร ได้ตระหนักถึงความจำเป็นของการแก้ปัญหา และคิดหาวิธีการที่จะปรับปรุงแก้ไข

และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ให้เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพของการประถมศึกษาให้ดีขึ้น ซึ่งแนวทางแก้ปัญหาของหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าว อาจจะมีความแตกต่างในกลวิธีและสภาพความพร้อมที่ไม่เหมือนกันอยู่บ้างตามสภาพปัญหา และระดับความต้องการ

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งรับผิดชอบจัดการประถมศึกษาให้แก่เด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับทั่วพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีโรงเรียนในสังกัด 427 โรงเรียน ครู 12,888 คน นักเรียน 244,836 คน นับเป็นหน่วยงานที่มีนักเรียนในวัยการศึกษาภาคบังคับรวมกันเป็นกลุ่มก้อนจำนวนมากที่สุด ซึ่งนักเรียนของกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มิรู้นะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน อยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดี และมีปัญหาทางครอบครัว ทำให้นักเรียนมีความพร้อมทางการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งกรุงเทพมหานครได้พยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการศึกษามาโดยตลอด ดังเช่นแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานครฉบับที่ 2 พ.ศ.2525-2529 (สำนักการศึกษา, 2525) ได้เน้นให้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดีขึ้น และจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความจำเป็น และทันต่อความต้องการของนักเรียนและครู อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนของกรุงเทพมหานครยังคงมีปัญหาต่าง ๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียน ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานครฉบับที่ 2 กำหนดไว้ว่าให้มีเด็กตกซ้ำชั้นน้อยที่สุดไม่เกินร้อยละ 5 แต่ปรากฏว่าเมื่อสิ้นสุดแผนฯ มีนักเรียนซ้ำชั้นสูงถึงร้อยละ 8.46 (สำนักการศึกษา, 2529) และในปีการศึกษา 2531 ก็ยังคงมีนักเรียนตกซ้ำชั้นถึงร้อยละ 8.01 (สำนักการศึกษา, 2532) ซึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง ปัญหาโรงเรียนขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ปัญหาครูมีเวลาปฏิบัติงานในหน้าที่ไม่เพียงพอเนื่องจากมีงานนอกเหนือหน้าที่ หรือผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้ครูไม่สามารถทุ่มเทให้กับงานได้อย่างเต็มที่ (สำนักการศึกษา, 2530) นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ว่าส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาทางด้านสื่อการสอน เช่น การที่ครูไม่ได้ใช้สื่อการสอน มีสื่อการสอนที่จำเป็นไม่เพียงพอ หรือขาดแคลนสื่อการสอนที่ต้องการ จึงมีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานครดังที่เป็นอยู่

ปัญหาด้านสื่อการสอนของกรุงเทพมหานครนี้ ได้มีผู้ศึกษามาบ้างแล้วแต่ยังไม่ละเอียดลึกซึ้งเท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อให้มีการนำสื่อการสอนมาช่วยพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพทัดเทียมกันทุกโรงเรียน ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะ

ศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอน ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้แก้ปัญหาที่เป็นอยู่ และเสนอแนวทางการผลิต การใช้ และบริการสื่อการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานครให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ คุ่มค่ากับการลงทุน และช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอนของผู้ใช้สื่อการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

คำถามในการวิจัย

1. สภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
2. สภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอนของผู้ใช้สื่อการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แตกต่างกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 1.1 กลุ่มผู้ผลิตสื่อการสอน ได้แก่
 - 1.1.1 คณะกรรมการผลิตต้นแบบสื่อการสอน ซึ่งกรุงเทพมหานครแต่งตั้งให้ดำเนินการในปี 2533
 - 1.1.2 ผู้มีหน้าที่ผลิตและบริการสื่อการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2533
 - 1.2 กลุ่มผู้ใช้สื่อการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

กรุงเทพมหานคร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2533

คำจำกัดความที่ไว้ในการวิจัย

1. สถาน หมายถึงสถานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันซึ่งเกี่ยวข้องกับการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอน
2. ความต้องการ หมายถึงความต้องการในด้านการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอน
3. ปัญหา หมายถึงปัญหาด้านการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอน
4. สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ครูจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ ความรู้ และเจตคติ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
5. การบริการ หมายถึง การให้บริการและรับบริการด้านสื่อการสอนของกลุ่มผู้ผลิตสื่อการสอน และกลุ่มผู้ใช้สื่อการสอน
6. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานครเท่านั้น ไม่รวมถึงโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร แต่สังกัดหน่วยงานอื่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบสถาน ความต้องการ และปัญหาด้านการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ได้ทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการด้านสื่อการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสถานและความต้องการ
3. ได้นำข้อมูลจากการวิจัยมาเสนอแนวทางในการผลิต การใช้ และการบริการสื่อการสอนให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร ได้ใช้เป็นแนวทางดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมการดำเนินงานด้านสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น